

احصاء نیازهای شهر از دیدگاه شهروندان شهر بندرعباس

برای شناسایی دقیق اولویت‌ها و نیازهای مناطق و محلات مختلف بندرعباس، پرسشنامه‌ای جامع در دو قالب آنلاین و فیزیکی طراحی و در اختیار شهروندان قرار گرفت. این پرسشنامه به گونه‌ای تنظیم شد که شهروندان بتوانند بر اساس میزان اهمیت (امتیازدهی بر اساس طیف پنج‌تایی از یک تا پنج) به نیازهای مختلف منطقه و محله خود امتیاز دهند و مشکلات منطقه خود را با دقت بیشتری بیان کنند. جمع‌آوری داده‌ها از مناطق و محلات مختلف شهر، امکان تحلیل دقیق‌تری را فراهم می‌کند و به مشاور این امکان را می‌دهد تا چالش‌های اساسی هر منطقه را از نگاه ساکنان آن بهتر درک کند. همچنین، این رویکرد مشارکتی باعث شد که نظرات و دغدغه‌های واقعی مردم در برنامه‌ریزی شهری مورد توجه قرار گیرد، نه صرفاً دیدگاه‌های مدیریتی یا تصمیم‌گیری‌های کلان بدون درنظر گرفتن نیازهای محلی.

بر اساس نتایج این نظرسنجی، اولویت‌های هر یک از چهار منطقه اصلی شهر بندرعباس به تفکیک مشخص می‌شود و به این ترتیب، امکان تدوین راهکارهای هدفمند و منطقه‌محور فراهم خواهد شد. در ادامه، با بررسی چالش‌های اصلی هر منطقه، راهبردها و راه‌حل‌های پیشنهادی ارائه خواهد شد. این راهکارها به گونه‌ای تدوین می‌شوند که هم از نظر عملیاتی قابل اجرا باشند و هم به بهبود کیفیت زندگی شهروندان در مناطق مختلف کمک کنند. در نهایت، این فرآیند به تدوین یک برنامه جامع و منسجم منجر خواهد شد که ضمن پاسخگویی به نیازهای فوری شهر، در مسیر توسعه بندرعباس نیز مؤثر واقع شود.

پرسشنامه به صورتی تدوین شده بود که بیشتر حالت بسته داشته باشد. البته چند سوال باز هم در انتهای پرسشنامه برای طرح سایر مشکلات و آرایه ایده‌ها گنجانده شده است. با توجه به بسته بودن قالب پرسشنامه، و متناسب با مأموریت‌های ۶ گانه شهرداری‌ها، ۳۱ گزاره به شرح جدول زیر که عمدتاً برگرفته از مأموریت‌های مجموعه شهرداری برای مدیریت شهر می‌باشد، احصاء و برای ارزیابی میزان اهمیت و اولویت گزاره در اختیار شهروندان قرار گرفت.

جدول ۱-۲ گزاره‌های احصاء شده برای ارزیابی اولویت‌ها و مسایل اصلی مناطق و محلات شهری

ردیف	گزاره مرتبط با مأموریت‌های شهرداری
۱	رفع موانع و مشکلات زیرساخت حمل‌ونقل (مانند آسفالت و لکه‌گیری معابر، بازگشایی معابر، رفع سد معابر، تعریض خیابان)
۲	ایجاد تقاطع‌های همسطح و غیرهمسطح (زیرگذر، روگذر) و نیز خیابان‌کشی‌های جدید (مانند کمربندی و غیره) رفع مشکلات ترافیکی (با ایجاد زیرگذر، روگذر، کمربندی، خیابان‌های جدید)
۳	نگهداری و رسیدگی به فضای سبز موجود در شهر (بوستان‌ها، فضای سبز معابر، میداين و ...)
۴	ساخت پارک و فضای سبز شهری اعم از فضای سبز محلات، معابر، میداين و ...
۵	جمع‌آوری پسماند و زباله‌های شهر و جانمایی سطل‌های زباله جدید

ردیف	گزاره مرتبط با مأموریت‌های شهرداری
۶	تفکیک و جمع‌آوری پسماند خشک از درب منزل
۷	رفت و روب و تمیزی خیابان‌ها
۸	رفت و روب و تمیزی فضاهای تفریحی و گردشگری ساحلی
۹	عدم ورود فاضلاب تصفیه نشده به دریا
۱۰	ایجاد سالن‌ها و زمین‌های ورزشی
۱۱	زیباسازی شهری (نوسازی مبلمان شهری مانند نیمکت‌ها، ایستگاه‌های اتوبوس، نورپردازی، منظرسازی و غیره)
۱۲	رسیدگی به رفع سد معبر و ساماندهی و انتقال صنوف مزاحم (مانند تعویض روغنی‌ها، کارگاه‌های بازیافت، و موارد مشابه که باعث ایجاد آلودگی و سروصدا می‌شود)
۱۳	لایروبی و پاکسازی خورها، کانال‌ها و مسیل‌ها
۱۴	هدایت آب‌های سطحی (ایجاد خور، کانال و کانپو)
۱۵	توسعه شبکه فاضلاب و وصل شدن به شبکه فاضلاب
۱۶	حمایت و اعطای مشوق برای نوسازی بافت‌های فرسوده (واگذاری سند، تخفیف در پروانه ساختمانی و غیره)
۱۷	نگهداری، مرمت، احیاء و بازسازی مکان‌ها و آثار تاریخی (خانه‌های تاریخی، و غیره)
۱۸	ایجاد مسیرهای ویژه دوچرخه
۱۹	ایجاد پیاده‌راه و مسیرهای ویژه پیاده روی (مانند مسیرهای ویژه پیاده روی در بوستان‌های ساحلی، پیاده راه حافظ و ...)
۲۰	توسعه حمل‌ونقل عمومی از طریق ناوگان اتوبوسرانی (مانند اضافه کردن اتوبوس‌های جدید، ایستگاه‌های جدید اتوبوس، خطوط جدید اتوبوس)
۲۱	توسعه حمل‌ونقل عمومی از طریق ناوگان تاکسیرانی (مانند اضافه کردن تاکسی‌های جدید، ایستگاه‌های جدید تاکسی، خطوط جدید تاکسی)
۲۲	مدیریت جا به جایی و انتقال مسافر از طریق اتوبوسرانی (کیفیت ناوگان اتوبوسرانی، میزان دسترسی، مدت زمان انتظار و ...)
۲۳	مدیریت جا به جایی و انتقال مسافر از طریق تاکسیرانی (کیفیت ناوگان تاکسیرانی، میزان دسترسی، مدت زمان انتظار و ...)
۲۴	ایجاد پارکینگ‌های عمومی و حاشیه ای معابر (طبقاتی، همسطح)
۲۵	ایجاد مراکز فرهنگی (مانند فرهنگسرا، کتابخانه، موزه، پلاتوها، سرای محلات و موارد مشابه)
۲۶	ساماندهی و جمع‌آوری متکدیان و معتادین متجاهر از سطح شهر
۲۷	جمع‌آوری سگ‌های ولگرد از سطح شهر و مبارزه با جانوران موزی مانند موش‌ها و غیره
۲۸	ایجاد مراکز تفریحی مانند شهربازی، پارک آبی، مراکز خرید و موارد مشابه
۲۹	ایجاد خدمات رفاهی در فضاهای تفریحی و گردشگری ساحلی (سرویس بهداشتی عمومی، حمام، ست بازی، ست ورزشی و ...)
۳۰	ایجاد مراکز خدماتی مانند مراکز و میادین میوه و تره‌بار، بازارچه محلی و موارد مشابه
۳۱	ساماندهی میادین شهر (مانند المان‌ها، سردیس‌ها و تندیس‌ها در میادین، طراحی میادین، نورپردازی میادین)

در نهایت ۱۷۴۰ پرسشنامه توسط شهروندان تکمیل گردیده که در ادامه نتایج حاصل از بررسی و تجزیه و تحلیل خروجی پرسشنامه‌ها ارایه شده است.

۲-۱-۱-۱- وضعیت جامعه آماری به لحاظ متغیرهای عمومی

❖ جنسیت

از ۱۷۴۰ پرسشنامه تکمیل شده توسط شهروندان بندرعباس، ۹۶۸ نفر مرد و ۷۱۹ نفر زن در این نظرسنجی شرکت کرده‌اند. مشارکت مردان حدود ۵۷ درصد و مشترک زنان ۴۱ درصد بوده است و حدود ۳ درصد جنسیت را مشخص نکرده‌اند.

جدول ۲-۲ - تعداد و درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی به تفکیک جنسیت

معیار	شاخص	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۹۶۸	۵۵.۶۳
	زن	۷۱۹	۴۱.۳۲
	پاسخی نداده‌اند	۵۳	۳.۰۵

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

❖ سن

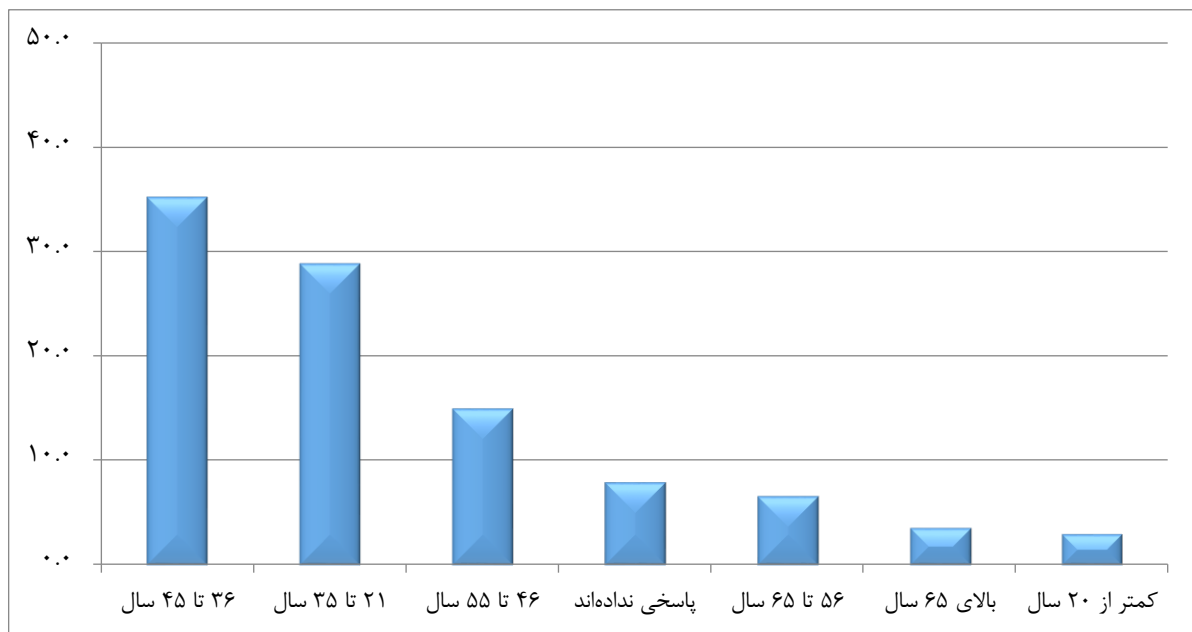
به لحاظ وضعیت سن مشارکت کنندگان در تکمیل پرسشنامه شهروندان، بر اساس جدول ۲-۳، بیشترین میزان مشارکت در تکمیل پرسشنامه مربوط به گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال با حدود ۳۵ درصد است. پس از آن، گروه سنی ۲۱ تا ۳۵ سال با حدود ۲۹ درصد بیشترین سهم را ندارد. به عبارت دیگر ۶۲ درصد مشارکت کنندگان در گروه سنی ۲۱ تا ۴۵ سال قرار دارند، گروهی که معمولاً فعال بوده، به مسایل روز علاقه بیشتری داشته و در سن فعالیت و مشارکت در مسایل اجتماعی (چه از طریق دانشگاه، فضاهای عمومی و مدنی شهری، محیط کار و غیره) هستند.

جدول ۲-۳ - تعداد و درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس سن

سن	تعداد	درصد
۳۶ تا ۴۵ سال	۶۱۲	۳۵.۱۷
۲۱ تا ۳۵ سال	۵۰۱	۲۸.۷۹
۴۶ تا ۵۵ سال	۲۶۰	۱۴.۹۴
پاسخی نداده	۱۳۸	۷.۹۳
۵۶ تا ۶۵ سال	۱۱۵	۶.۶۱
بالای ۶۵ سال	۶۲	۳.۵۶
کمتر از ۲۰ سال	۵۲	۲.۹۹

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱ - نمودار درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس سن

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

❖ شغل

به لحاظ وضعیت شغلی پرسش شونده‌گان، نتایج نشان می‌دهد که کارمندان شهرداری با حدود ۲۹ درصد بیشترین سهم را در تکمیل پرسشنامه داشته‌اند. دلیل اصلی این میزان مشارکت بالا می‌تواند به در دسترس بودن و درگیری و اطلاع بیشتر کارمندان شهرداری از فرایند تدوین برنامه راهبردی - عملیاتی شهرداری و پرسشنامه باشد. از دلایل دیگر می‌توان به آگاهی و علاقه بیشتر آنها نسبت به مسائل شهری با توجه به ارتباط شغلی مستقیم آنها با مدیریت شهری اشاره کرد.

پس از گروه کارمندان شهرداری، افراد شاغل در مشاغل آزاد با ۲۳ نفر در جایگاه دوم قرار دارند. دانشجویان تنها حدود ۳ درصد از پاسخ‌دهندگان را تشکیل داده‌اند، که نشان‌دهنده سطح پایین مشارکت این قشر در فرآیند ارزیابی اولویت‌های شهری است. نکته مهم در مقابل مشارکت ۱۵ درصدی زنان خانه‌دار در تکمیل پرسشنامه است که وزن خوبی به تنوع گروه‌های مختلف شغلی می‌دهد.

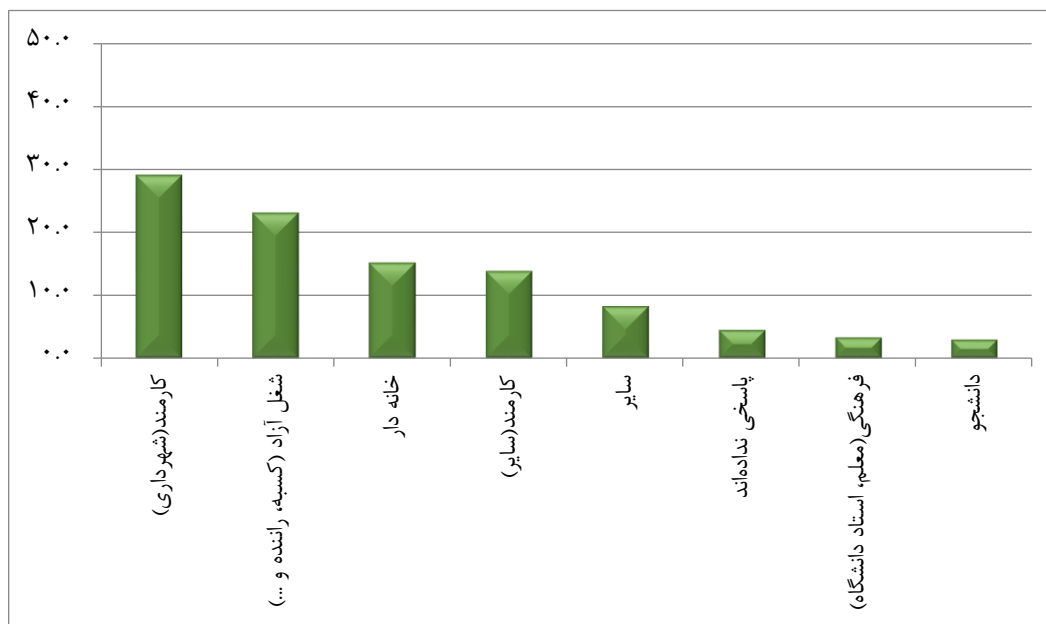
جدول ۲-۴ - تعداد و درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس شغل

شغل	تعداد	درصد
کارمند(شهرداری)	۵۰۴	۲۸.۹۷
شغل آزاد (کسبه، راننده و ...)	۴۰۱	۲۳.۰۵
خانه‌دار	۲۶۳	۱۵.۱۱
کارمند(سایر)	۲۴۰	۱۳.۷۹
سایر	۱۴۴	۸.۲۸

۴.۴۸	۷۸	پاسخی نداده‌اند
۳.۳۳	۵۸	فرهنگی (معلم، استاد دانشگاه)
۲.۹۹	۵۲	دانشجو

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۲ - نمودار درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس شغل

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

❖ تحصیلات

نتایج تجزیه و تحلیل پرسشنامه نشان می‌دهد که افراد دارای مدرک کارشناسی ۲۶,۵ درصد و دیپلم (۲۶ درصد) بیشترین میزان مشارکت را داشته‌اند. حدود ۱۴ درصد کارشناسی ارشد و حدود ۲ درصد نیز دارای تحصیلات دکتری و بالاتر بوده‌اند. با توجه به اینکه پرسشنامه در سطح شهروندان بوده است؛ مشارکت حدود ۵۳ درصد شهروندان با تحصیلات کاردانی، دیپلم، و زیر دیپلم در تکمیل پرسشنامه قابل انتظار می‌باشد.

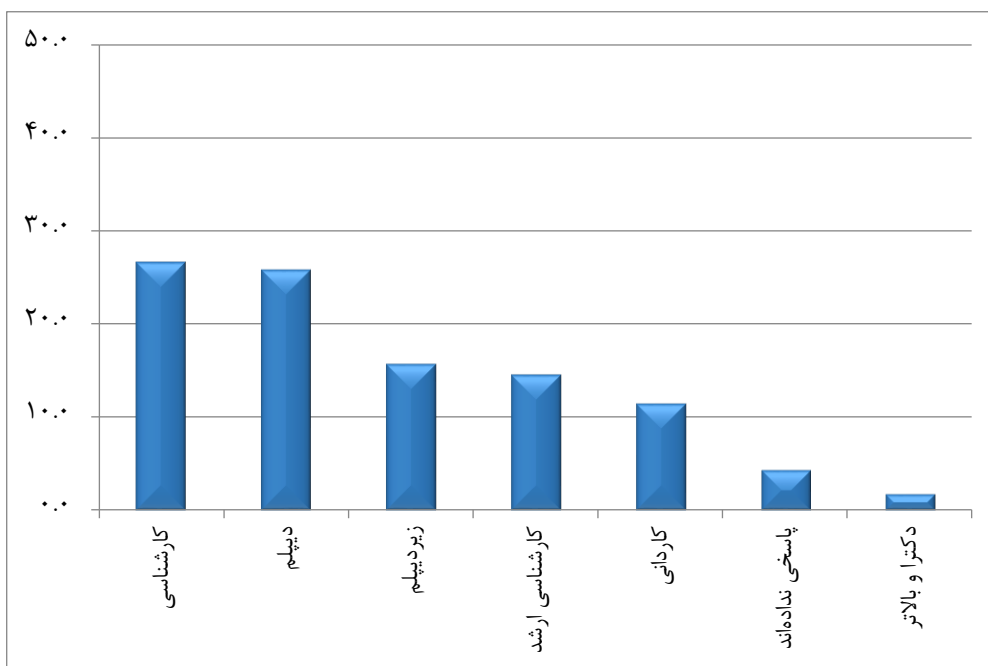
جدول ۵-۲ - تعداد و درصد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس تحصیلات

تحصیلات	تعداد	درصد
کارشناسی	۴۶۲	۲۶.۵۵
دیپلم	۴۴۸	۲۵.۷۵

۱۵.۶۹	۲۷۳	زیردیپلم
۱۴.۵۴	۲۵۳	کارشناسی ارشد
۱۱.۴۴	۱۹۹	کاردانی
۴.۳۱	۷۵	پاسخی نداده‌اند
۱.۷۲	۳۰	دکتر و بالاتر

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۳ - نمودار درصد افراد پاسخ‌دهنده به پرسشنامه شهروندی بر اساس تحصیلات

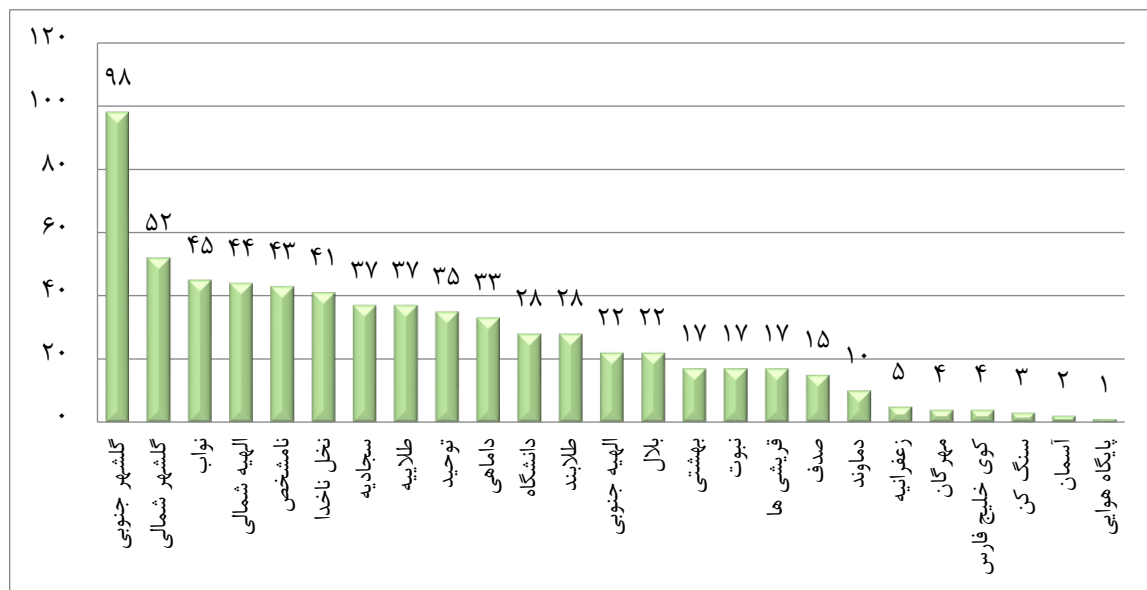
مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

۲-۱-۱-۲- اولویت‌های شهر از دیدگاه شهروندان به تفکیک مناطق

❖ منطقه یک

بر اساس شکل ۲-۴ در منطقه یک شهر بندرعباس، ۶۶۰ پرسشنامه در محلات مختلف تکمیل شد که بیشترین میزان مشارکت مربوط به محلات گلشهر جنوبی و شمالی، نواب و الهیه شمالی بوده است.

شکل ۲-۴ - نمودار میزان مشارکت شهروندان در محلات منطقه یک

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

بررسی نتایج پرسشنامه شهروندان منطقه یک بندرعباس در نمودار ۰ نشان می‌دهد که از میان ۳۱ گزاره شهری مطرح‌شده، سه اولویت اصلی از دیدگاه ساکنان این منطقه شامل مدیریت پسماند و جانمایی سطل‌های زباله، جلوگیری از ورود فاضلاب تصفیه‌نشده به دریا و رسیدگی به فضای سبز شهری بوده است. این اولویت‌بندی نشان‌دهنده دغدغه‌های شهروندان نسبت به بهداشت محیط، آلودگی‌های زیست‌محیطی و کیفیت فضاهای عمومی شهری است که تأثیر مستقیمی بر سلامت، رفاه و زیبایی بصری شهر دارد.

مسئله مدیریت پسماند و جانمایی سطل‌های زباله، به‌عنوان اولین اولویت شهروندان، بر نیاز به یک سیستم کارآمدتر در جمع‌آوری زباله تأکید دارد. ضعف در مدیریت پسماند می‌تواند باعث افزایش آلودگی، ایجاد مناظر ناخوشایند و تهدید سلامت عمومی شود. این امر نشان‌دهنده نیاز به افزایش تعداد مخازن زباله، جانمایی صحیح آن‌ها و بهبود سیستم حمل و نقل پسماند است تا ضمن کاهش مشکلات بهداشتی، محیطی تمیزتر و استانداردتر برای شهروندان فراهم شود. عدم ورود فاضلاب تصفیه‌نشده به دریا به‌عنوان دومین اولویت، بیانگر نگرانی جدی مردم نسبت به آلودگی‌های دریایی و اثرات منفی زیست‌محیطی آن است. این مشکل علاوه بر آسیب به اکوسیستم دریایی، می‌تواند سلامت عمومی را به خطر بیندازد و بر گردشگری و اقتصاد شهر تأثیر منفی بگذارد. این مسئله نشان‌دهنده نیاز به بهبود سیستم فاضلاب شهری، توسعه تصفیه‌خانه‌ها و اجرای برنامه‌های پایش و کنترل آلودگی‌های ورودی به دریا است.

رسیدگی به فضای سبز شهری، به‌عنوان سومین اولویت شهروندان، نشان می‌دهد که مردم به کیفیت محیط زندگی خود اهمیت زیادی می‌دهند. فضای سبز نقش مهمی در کاهش آلودگی هوا، ایجاد فضاهای تفریحی و بهبود زیبایی شهری دارد. بنابراین، توسعه و نگهداری بهتر پارک‌ها، معابر و میادین شهری، همراه

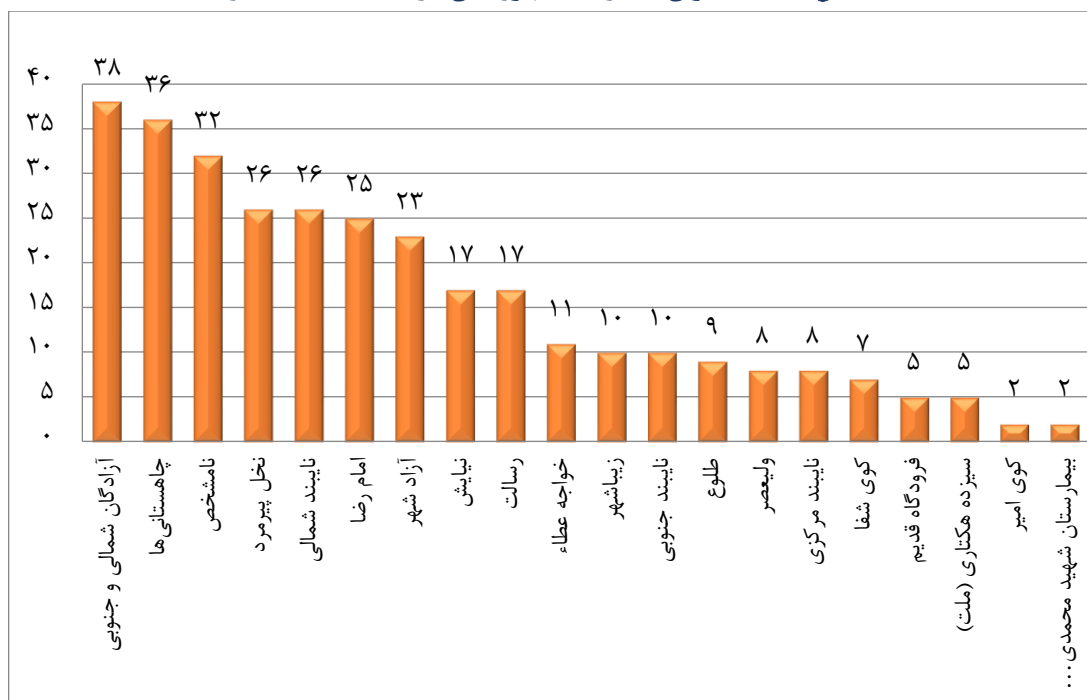
با برنامه‌ریزی اصولی برای گسترش فضای سبز، از جمله اقدامات ضروری برای افزایش کیفیت زندگی در این منطقه محسوب می‌شود.

مسئله مهم در نمودار اولویت‌بندی مسایل شهر، نمره بالا ۳,۵ تمام ۳۱ گزاره می‌باشد. با توجه به طیف یک تا پنج ارزیابی اولویت‌ها، این عدد بیانگر گسترده بودن مشکلات و مسایل شهر است. در یک تحلیل کلان از اولویت‌های منطقه یک شهرداری، محیط‌زیست در بالای طیف و خدمات در پایین طیف قرار می‌گیرد؛ با این ملاحظه که تمام ۳۱ گزاره وزنی بالاتر از میانگین دارند.

❖ منطقه دو

بر اساس شکل ۲-۶ در منطقه یک شهر بندرعباس، ۳۵۵ پرسشنامه در محلات مختلف تکمیل شد. طیف گسترده‌ای از محلات در تکمیل پرسشنامه درگیر بوده‌اند که بیشترین میزان مشارکت مربوط به محلات آزادگان جنوبی و شمالی، و چاهستانی‌ها بوده است.

شکل ۲-۶ - میزان مشارکت شهروندان در محلات منطقه دو

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

نتایج پرسشنامه شهروندان منطقه دو بندرعباس در نمودار شکل ۲-۱ نشان می‌دهد که سه اولویت اصلی از میان ۳۱ گزاره مطرح‌شده شامل بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل شهری، رسیدگی به فضای سبز و مدیریت پسماند و زباله‌های شهری است. این موارد نشان‌دهنده نگرانی شهروندان در حوزه‌های کیفیت حمل‌ونقل، بهداشت محیط و حفظ زیبایی و سرزندگی فضاهای عمومی است که تأثیر مستقیمی بر زندگی روزمره، رفاه اجتماعی و محیط‌زیست شهری دارند.

بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و معابر شهری، به‌عنوان اولویت نخست شهروندان منطقه دو، بیانگر چالش‌های جدی در کیفیت و کارآمدی شبکه معابر و خیابان‌های این منطقه است. مشکلاتی نظیر فرسودگی آسفالت، وجود چاله‌ها، نیاز به لکه‌گیری معابر، بازگشایی و تعریض خیابان‌ها و رفع موانع فیزیکی (سد معبر)، نشان می‌دهد که عدم ساماندهی معابر، باعث کاهش ایمنی، افزایش ترافیک و دشواری در عبور و مرور وسایل نقلیه و عابران پیاده شده است. این موضوع اهمیت اجرای برنامه‌های بهسازی معابر، مدیریت

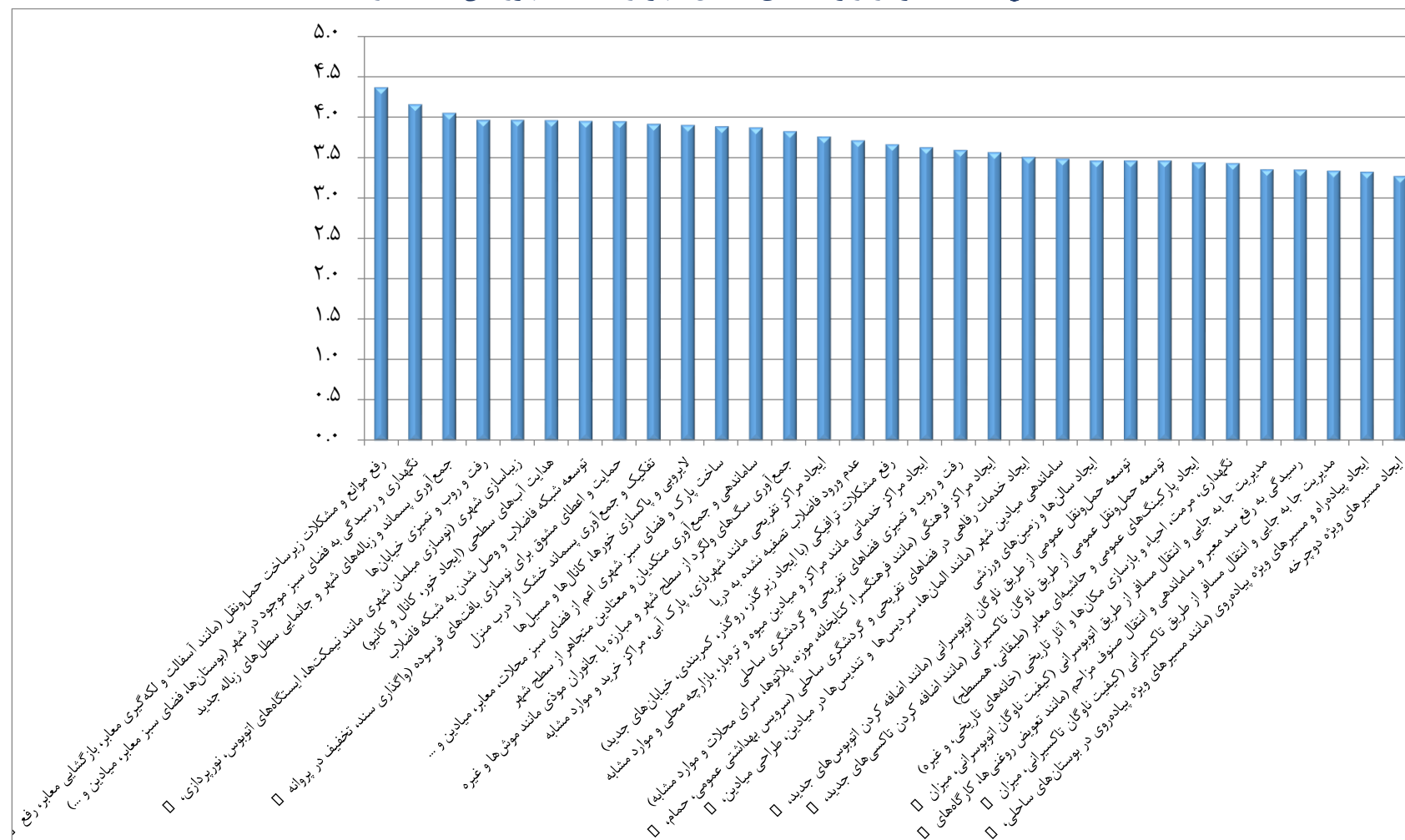
ترافیک و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی را دو چندان می‌کند.

رسیدگی به فضای سبز شهری، دومین اولویت مهم این منطقه، نشان‌دهنده نیاز شهروندان به فضاهای عمومی سالم، سرسبز و مجهز برای تفریح، استراحت و تعاملات اجتماعی است. ضعف در نگهداری بوستان‌ها، معابر و میادین، می‌تواند باعث کاهش جذابیت بصری و زیست‌پذیری شهر شود. توسعه و نگهداری مطلوب‌تر فضای سبز، علاوه بر افزایش سرزندگی و نشاط شهری، در کاهش آلودگی هوا، ایجاد سایه برای عابران و بهبود کیفیت محیطی نیز مؤثر خواهد بود.

مدیریت پسماند و جانمایی سطل‌های زباله، به‌عنوان سومین دغدغه شهروندان، نشان می‌دهد که این منطقه با مشکلاتی در زمینه دفع مناسب زباله، پراکندگی نامناسب سطل‌های زباله و ضعف در جمع‌آوری منظم پسماندها مواجه است. این موضوع علاوه بر ایجاد آلودگی بصری و بوی نامطبوع، می‌تواند منجر به افزایش آلودگی‌های محیطی و تهدید سلامت عمومی شود. رفع این مشکل نیازمند برنامه‌ریزی دقیق برای مکان‌یابی مناسب سطل‌های زباله، افزایش دفعات جمع‌آوری پسماند و فرهنگ‌سازی برای تفکیک و کاهش تولید زباله است.

در بررسی دیدگاه شهروندان منطقه دو، تمام گزاره‌ها دارای وزن بیشتر از ۳ و ۲۱ گزاره دارای وزن بیشتر از ۳٫۵ می‌باشند. این جمع‌بندی نشانه گسترده بودن مشکلات و مسایل در منطقه دو مانند منطقه یک می‌باشد. در یک جمع‌بندی کلان، در این منطقه هم مسایل مرتبط با محیط‌زیست دارای اولویت بیشتری بوده است. مسایل مرتبط با حمل‌ونقل و جابه‌جایی دارای اولویت کمتری بوده است. البته باید توجه داشته که موانع و مشکلات زیرساخت حمل‌ونقل مانند کیفیت پایین آسفالت معابر، نیاز به لکه‌گیری، بازگشایی معابر و غیره جزو اولویت اصلی شهروندان می‌باشد.

شکل ۲-۷ - نمودار اولویت‌بندی مسایل شهر از دیدگاه شهروندان منطقه دو

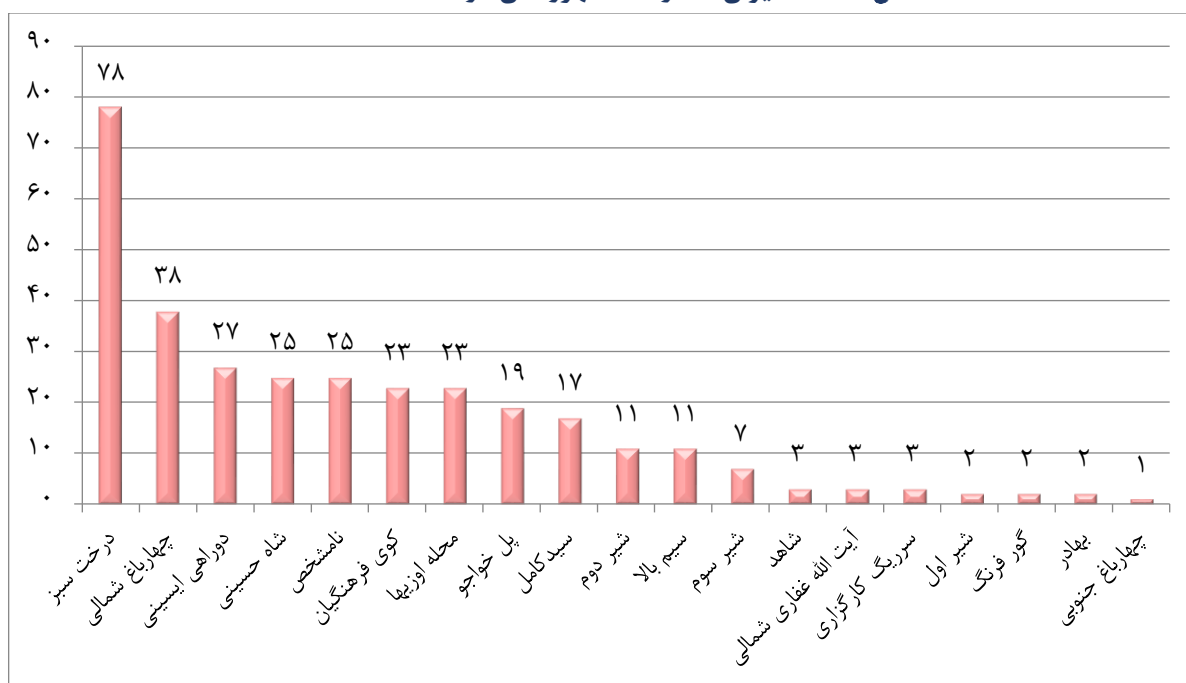

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

❖ منطقه سه

بر اساس شکل ۸-۲ در منطقه سه شهر بندرعباس، ۳۲۰ پرسشنامه در محلات مختلف تکمیل شد که بیشترین میزان مشارکت به محلات درخت سبز، چهارباغ شمالی و دوراهی ایسینی تعلق دارد. این میزان مشارکت نشان‌دهنده توجه و مسئولیت‌پذیری شهروندان این محلات در طرح مسائل شهری و ارائه دیدگاه‌های خود برای بهبود شرایط است. مشارکت گسترده ساکنان این مناطق، امکان تحلیل دقیق‌تر مشکلات محلی را فراهم کرده و می‌تواند مبنایی برای برنامه‌ریزی هدفمند در راستای ارتقای زیرساخت‌ها، خدمات شهری و بهبود کیفیت زندگی در این محلات باشد.

شکل ۸-۲ - میزان مشارکت شهروندان در محلات منطقه سه

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

نتایج بررسی دیدگاه‌های شهروندان منطقه سه بندرعباس (نمودار شکل ۱-۲) نشان می‌دهد که سه اولویت اصلی از میان ۳۱ گزاره مطرح‌شده شامل مدیریت و هدایت آب‌های سطحی، جمع‌آوری سگ‌های ولگرد و کنترل جانوران موذی، و جلوگیری از ورود فاضلاب تصفیه‌نشده به دریا است.

مدیریت آب‌های سطحی و ایجاد کانال‌های هدایت آب، به‌عنوان مهم‌ترین دغدغه شهروندان منطقه سه، نشان‌دهنده مشکلات مرتبط با آب‌گرفتگی معابر، ضعف سیستم دفع آب‌های سطحی و عدم وجود زیرساخت‌های مناسب در این زمینه است. در مواقع بارندگی، عدم هدایت صحیح آب‌های سطحی باعث تجمع آب، تخریب معابر، مختل شدن تردد وسایل نقلیه و افزایش احتمال فرسایش زیرساخت‌های شهری

می‌شود. اجرای پروژه‌هایی مانند ایجاد خور، کانال‌های هدایت آب و استفاده از کانیوها (آبروهای سطحی) می‌تواند نقش مهمی در کاهش این مشکلات ایفا کند و به کاهش آسیب‌های ناشی از سیلاب‌های شهری و بهبود مدیریت منابع آب کمک نماید.

جمع‌آوری سگ‌های ولگرد و مبارزه با جانوران موذی مانند موش‌ها، به عنوان دومین اولویت این منطقه، نشان‌دهنده نگرانی شهروندان نسبت به مسائل بهداشت عمومی و ایمنی شهری است. افزایش جمعیت سگ‌های ولگرد در سطح شهر، علاوه بر ایجاد ترس و ناامنی در بین شهروندان، خطر انتقال بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوانات را نیز افزایش می‌دهد. همچنین، وجود جانوران موذی مانند موش‌ها، می‌تواند به افزایش بیماری‌های عفونی، آسیب به تأسیسات شهری و آلودگی محیط‌زیست منجر شود. برای مقابله با این مشکل، نیاز به اقدامات کنترلی اصولی، ایجاد سایت‌های ویژه برای سگ‌های ولگرد، اجرای برنامه‌های بهداشتی و نظارت مستمر بر وضعیت بهداشت شهری وجود دارد.

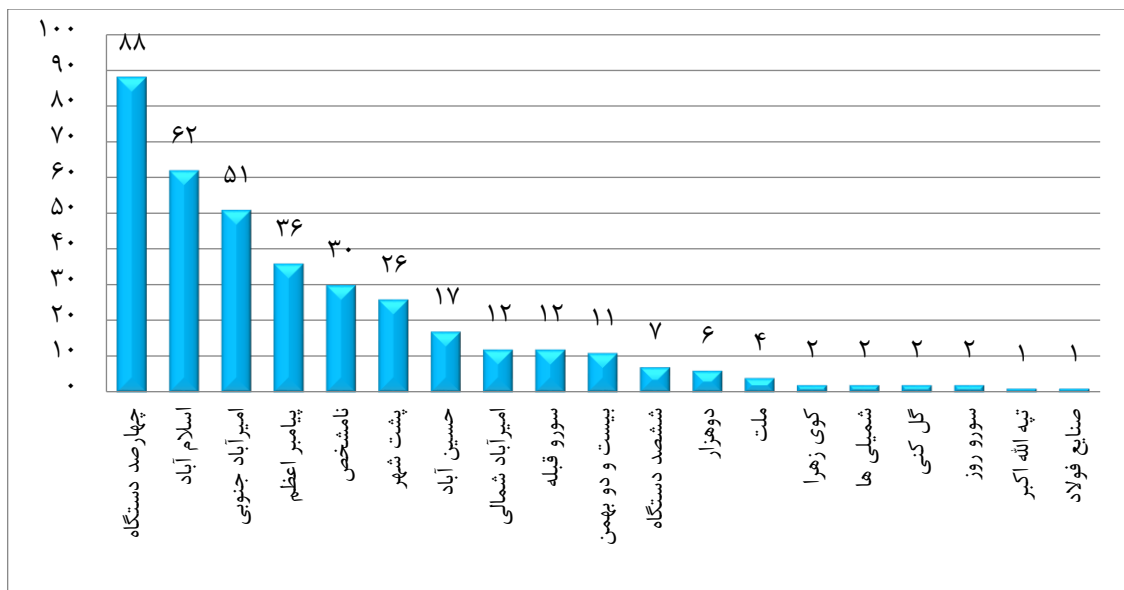
عدم ورود فاضلاب تصفیه‌نشده به دریا، به عنوان سومین اولویت اصلی، یکی از مسائل زیست‌محیطی مهم در منطقه سه محسوب می‌شود. ورود پساب‌های صنعتی و خانگی تصفیه‌نشده به دریا، علاوه بر آلودگی شدید اکوسیستم دریایی، آسیب به حیات آبریان و کاهش کیفیت آب‌های ساحلی، می‌تواند بر صنعت گردشگری و سلامت عمومی شهروندان نیز اثرات منفی بگذارد. برای حل این مشکل، نیاز به بهبود زیرساخت‌های فاضلاب شهری، توسعه و ارتقای تصفیه‌خانه‌های فاضلاب و نظارت مستمر بر صنایع و مراکز تخلیه پساب وجود دارد. به‌طور کلی، چالش‌های اصلی منطقه سه بندرعباس بر مدیریت بحران‌های شهری مانند آب‌گرفتگی، حفظ بهداشت عمومی و جلوگیری از تخریب محیط‌زیست دریایی متمرکز است.

در این منطقه هم میانگین وزن تمام گزاره‌ها به جز یک گزاره، بالاتر از ۳٫۵ است که نشان‌دهنده گستردگی مسایل و مشکلات شهر بوده و به نوعی در تمام مأموریت‌ای ۶ گانه شهرداری ضعف در ارائه خدمات و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها وجود دارد. هدایت آب‌های سطحی اولویت‌دارترین مسئله منطقه عنوان شده است. بعد از این گزاره، موارد مرتبط با بهداشت، سلامت و محیط‌زیست در شهر در اولویت شهروندان برای رسیدگی قرار دارد.

❖ منطقه چهار

بر اساس شکل ۲-۱۰ در منطقه چهار شهر بندرعباس، ۳۷۲ پرسشنامه در محلات مختلف تکمیل شد که بیشترین میزان مشارکت به محلات چهارصد دستگاه، اسلام آباد و امیرآباد جنوبی تعلق دارد. از محلات پیامبر اعظم، و پشت شهر هم مشارکت خوبی در تکمیل پرسشنامه صورت گرفته است.

شکل ۲-۱۰ - میزان مشارکت شهروندان محلات منطقه چهار

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

نتایج نظرسنجی شهروندان منطقه چهار بندرعباس (نمودار ۰) نشان می‌دهد که سه اولویت اصلی این منطقه شامل هدایت آب‌های سطحی، مشکلات زیرساختی حمل و نقل و مدیریت پسماند شهری است.

هدایت آب‌های سطحی، به‌عنوان مهم‌ترین چالش منطقه چهار که در منطقه سه هم اولویت‌دارترین مسئله بود، نشان می‌دهد که شهروندان با آب‌گرفتگی معابر، نبود کانال‌های مناسب برای هدایت آب و مشکلات ناشی از بارندگی‌های فصلی مواجه هستند. تجمع آب در خیابان‌ها نه تنها رفت‌وآمد شهروندان و وسایل نقلیه را مختل می‌کند، بلکه باعث تخریب آسفالت، فرسایش معابر و ایجاد مشکلات بهداشتی نیز می‌شود. برای مقابله با این مشکل، لازم است که شبکه‌ای کارآمد از کانال‌ها، خورها و کانیه‌ها (آبروهای سطحی) طراحی و اجرا شود تا ضمن مدیریت روان‌آب‌ها، خطرات ناشی از سیلاب‌های شهری نیز کاهش یابد.

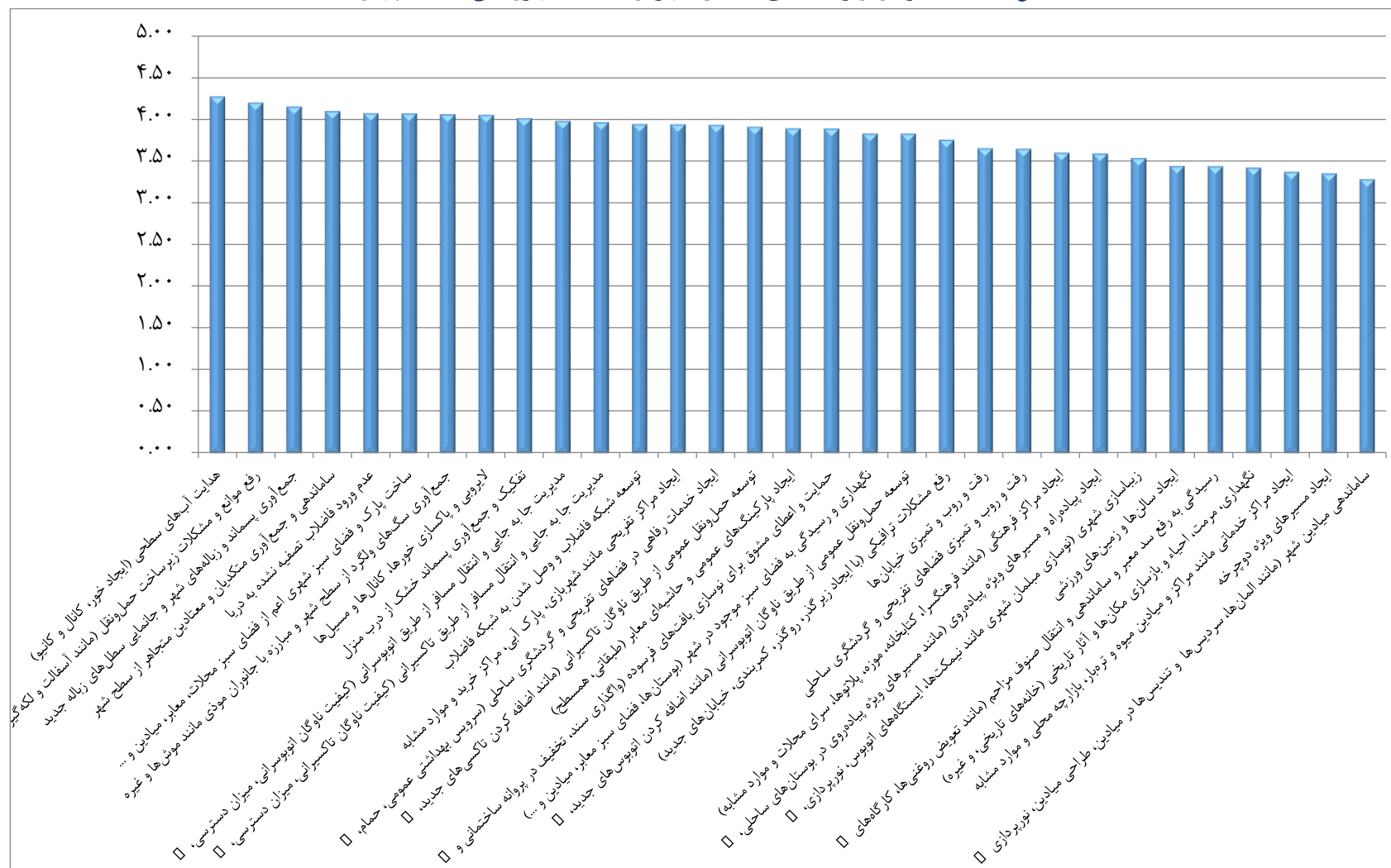
رفع موانع و مشکلات زیرساختی حمل و نقل، دومین اولویت مهم منطقه چهار، نشان‌دهنده نیاز به بهبود کیفیت معابر، آسفالت‌ریزی مناسب، بازگشایی و تعریض خیابان‌ها و رفع سد معابر است. مشکلات موجود در

این حوزه باعث کاهش ایمنی رانندگان و عابران پیاده، افزایش تصادفات و ایجاد ترافیک سنگین در برخی نقاط منطقه شده است. برای رفع این چالش، ساماندهی شبکه حمل و نقل، اجرای برنامه‌های لکه‌گیری و نوسازی خیابان‌ها و ایجاد مسیرهای جایگزین برای کاهش تراکم ترافیکی ضروری است. همچنین، توسعه و تقویت حمل و نقل عمومی می‌تواند به کاهش وابستگی به خودروهای شخصی و بهبود تردد در منطقه کمک کند.

مدیریت پسماند و جانمایی سطل‌های زباله، به‌عنوان سومین اولویت منطقه چهار، بیانگر دغدغه شهروندان در خصوص پاکیزگی محیط و جمع‌آوری زباله‌های شهری است. توزیع نامناسب سطل‌های زباله، جمع‌آوری غیراصولی پسماند و افزایش آلودگی‌های محیطی، از مهم‌ترین مشکلات این حوزه است. برای بهبود این وضعیت، لازم است که سیستم‌های جمع‌آوری زباله بهینه‌سازی شوند، مکان‌یابی سطل‌های زباله به‌درستی انجام گیرد و برنامه‌های تفکیک پسماند و فرهنگ‌سازی در حوزه مدیریت زباله اجرا شود.

در منطقه چهار وزن تنها ۶ گزازه کمتر از ۳,۵ بوده است. بنابراین در این منطقه هم گستردگی مسایل و مشکلات مدیریت شهری وجود دارد. در یک بررسی کلان، مشکلات بهداشت و محیط‌زیست در تمام مناطق بسیار اولویت‌دار بوده است.

شکل ۲-۱۱ - نمودار اولویت‌بندی مسایل شهر از دیدگاه شهروندان منطقه چهار

مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

۲-۱-۱-۳- جمع‌بندی پرسشنامه شهروندان شهر بندرعباس

نتایج بررسی دیدگاه‌های شهروندان بندرعباس نشان می‌دهد، که اولویت‌های شهر و منطقه حالت گسترده‌ای دارد و طیف متنوعی از کمبودها در شهر وجود دارد. از ۳۱ گزاره مطرح شده در پرسشنامه تنها ۲ عامل وزن کمتر از ۳,۵ دارند که البته اختلاف بسیار ناچیز است. بندرعباس به عنوان شهری با پتانسیل‌های فوق‌العاده، شهری ساحلی، مرکز استان و بی‌نهایت استراتژیک در ساحلی جنوبی، دارای مشکلات زیاد و متنوعی است و نیازمند توجه جدی می‌باشد.

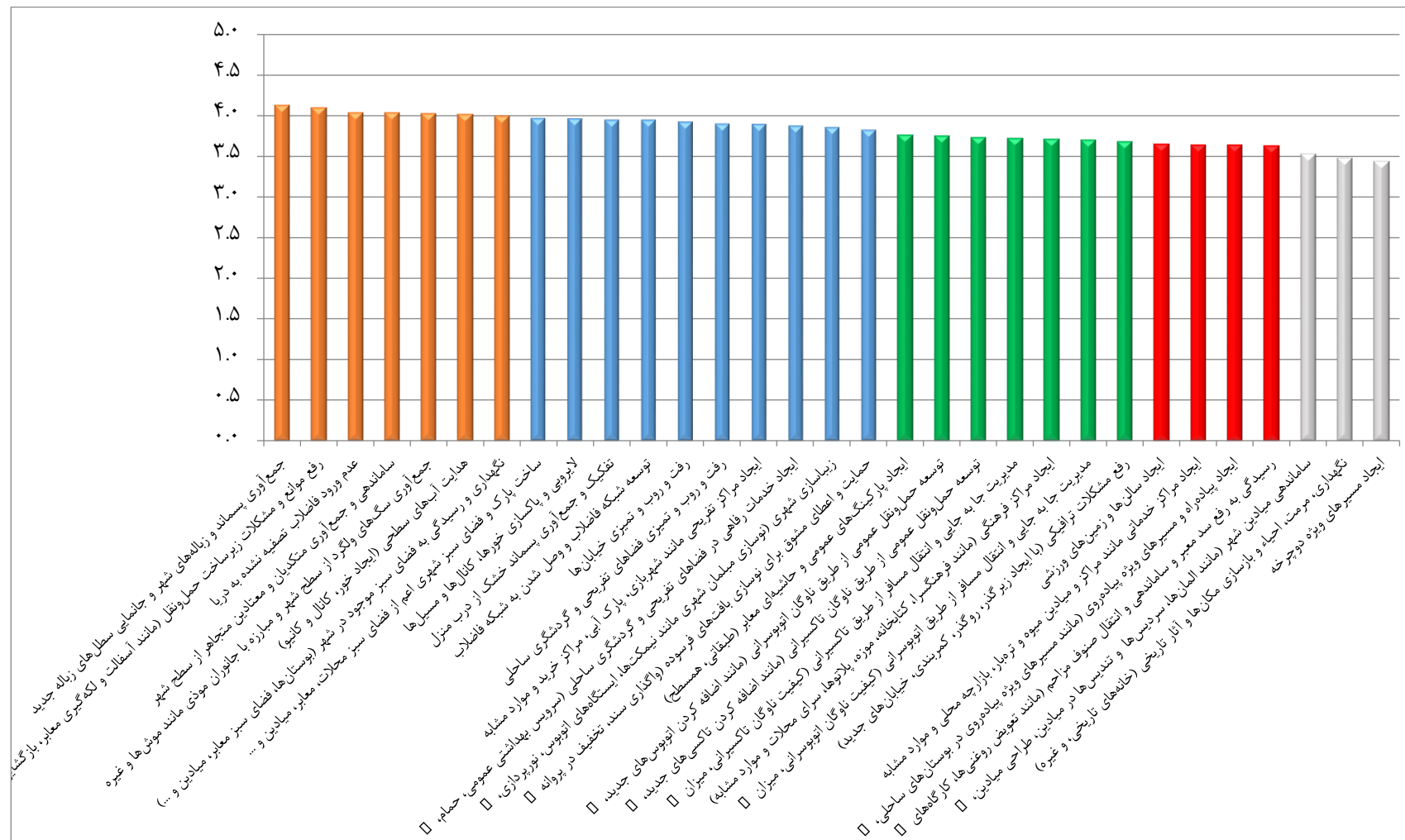
با توجه به نقاط شکست در نمودار، و اینکه بیشتر از ۲ گزاره در هر دسته گنجانده شود؛ اولویت‌های شهر بندرعباس از دیدگاه شهروندان را در ۵ دسته می‌توان تقسیم‌بندی کرد.

جدول ۲-۶ سطح‌بندی اولویت‌های شهر بندرعباس از دیدگاه شهروندان

اولویت	گزاره	ردیف
اول	جمع‌آوری پسماند و زباله‌های شهر و جانمایی سطل‌های زباله جدید	۱
اول	رفع موانع و مشکلات زیرساخت حمل‌ونقل (مانند آسفالت و لکه‌گیری معابر، بازگشایی معابر، رفع سد معابر، تعریض خیابان)	۲
اول	عدم ورود فاضلاب تصفیه نشده به دریا	۳
اول	ساماندهی و جمع‌آوری متکدیان و معتادین متجاهر از سطح شهر	۴
اول	جمع‌آوری سگ‌های ولگرد از سطح شهر و مبارزه با جانوران موزی مانند موش‌ها و غیره	۵
اول	هدایت آب‌های سطحی (ایجاد خور، کانال و کانپو)	۶
اول	نگهداری و رسیدگی به فضای سبز موجود در شهر (بوستان‌ها، فضای سبز معابر، میادین و ...)	۷
دوم	ساخت پارک و فضای سبز شهری اعم از فضای سبز محلات، معابر، میادین و ...	۸
دوم	لایروبی و پاکسازی خورها، کانال‌ها و مسیل‌ها	۹
دوم	تفکیک و جمع‌آوری پسماند خشک از درب منزل	۱۰
دوم	توسعه شبکه فاضلاب و وصل شدن به شبکه فاضلاب	۱۱
دوم	رفت و روب و تمیزی خیابان‌ها	۱۲
دوم	رفت و روب و تمیزی فضاهای تفریحی و گردشگری ساحلی	۱۳
دوم	ایجاد مراکز تفریحی مانند شهربازی، پارک آبی، مراکز خرید و موارد مشابه	۱۴
دوم	ایجاد خدمات رفاهی در فضاهای تفریحی و گردشگری ساحلی (سرویس بهداشتی عمومی، حمام، ست بازی، ست ورزشی و ...)	۱۵
دوم	زیباسازی شهری (نوسازی مبلمان شهری مانند نیمکت‌ها، ایستگاه‌های اتوبوس، نورپردازی، منظرسازی و غیره)	۱۶
دوم	حمایت و اعطای مشوق برای نوسازی بافت‌های فرسوده (واگذاری سند، تخفیف در پروانه ساختمانی و غیره)	۱۷
سوم	ایجاد پارکینگ‌های عمومی و حاشیه‌ای معابر (طبقاتی، همسطح)	۱۸

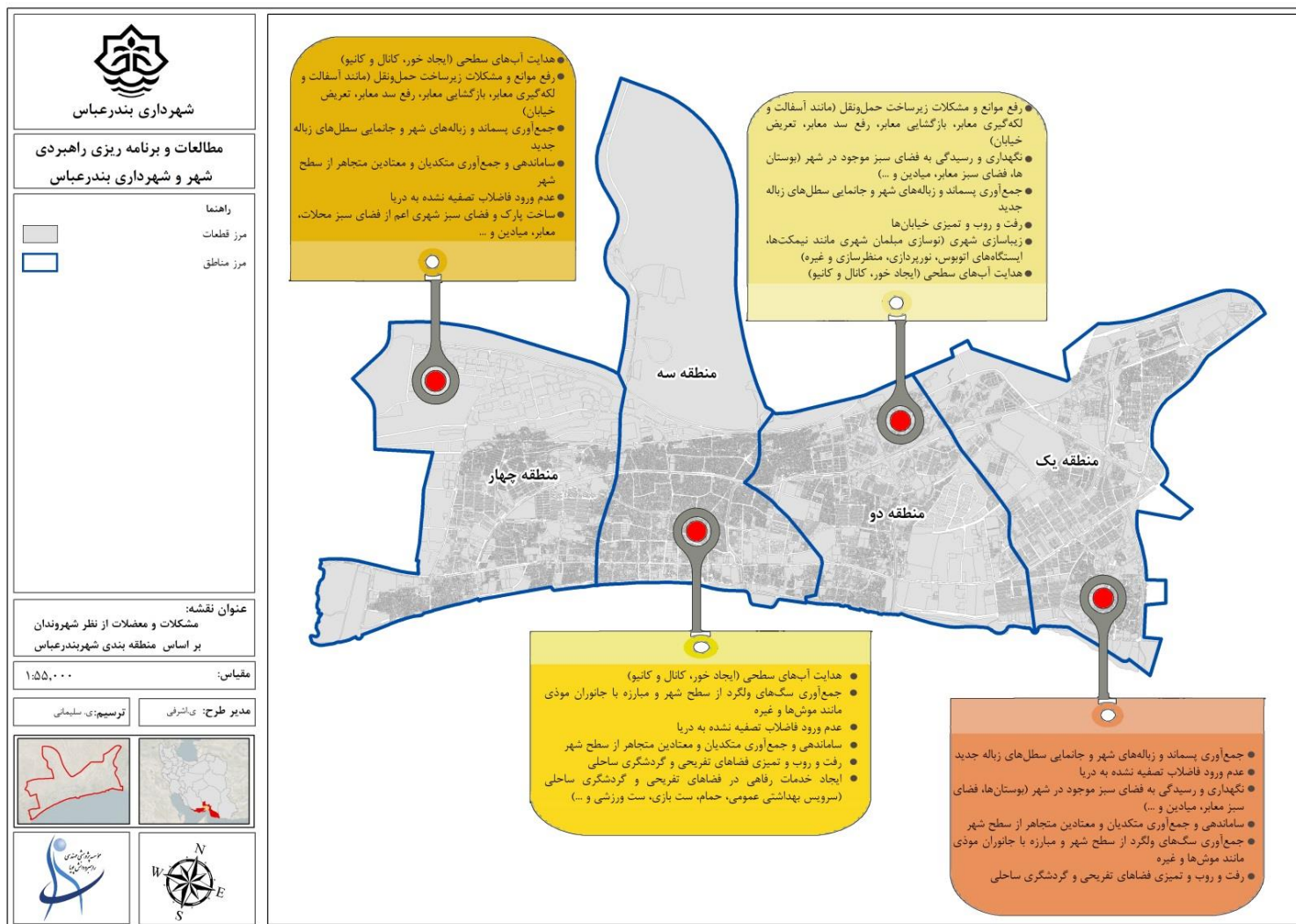
اولویت	گزاره	ردیف
سوم	توسعه حمل و نقل عمومی از طریق ناوگان اتوبوسرانی (مانند اضافه کردن اتوبوس‌های جدید، ایستگاه‌های جدید اتوبوس، خطوط جدید اتوبوس)	۱۹
سوم	توسعه حمل و نقل عمومی از طریق ناوگان تاکسیرانی (مانند اضافه کردن تاکسی‌های جدید، ایستگاه‌های جدید تاکسی، خطوط جدید تاکسی)	۲۰
سوم	مدیریت جا به جایی و انتقال مسافر از طریق تاکسیرانی (کیفیت ناوگان تاکسیرانی، میزان دسترسی، مدت زمان انتظار و ...)	۲۱
سوم	ایجاد مراکز فرهنگی (مانند فرهنگسرا، کتابخانه، موزه، پلاتوها، سرای محلات و موارد مشابه)	۲۲
سوم	مدیریت جا به جایی و انتقال مسافر از طریق اتوبوسرانی (کیفیت ناوگان اتوبوسرانی، میزان دسترسی، مدت زمان انتظار و ...)	۲۳
سوم	رفع مشکلات ترافیکی (با ایجاد زیرگذر، روگذر، کمربندی، خیابان‌های جدید)	۲۴
چهارم	ایجاد سالن‌ها و زمین‌های ورزشی	۲۵
چهارم	ایجاد مراکز خدماتی مانند مراکز و میداین میوه و تره‌بار، بازارچه محلی و موارد مشابه	۲۶
چهارم	ایجاد پیاده‌راه و مسیرهای ویژه پیاده‌روی (مانند مسیرهای ویژه پیاده‌روی در بوستان‌های ساحلی، پیاده‌راه حافظ و ...)	۲۷
چهارم	رسیدگی به رفع سد معبر و ساماندهی و انتقال صنوف مزاحم (مانند تعویض روغنی‌ها، کارگاه‌های بازیافت، و موارد مشابه که باعث ایجاد آلودگی و سروصدا می‌شود)	۲۸
پنجم	ساماندهی میداین شهر (مانند المان‌ها، سردیس‌ها و تندیس‌ها در میداین، طراحی میداین، نورپردازی میداین)	۲۹
پنجم	نگهداری، مرمت، احیاء و بازسازی مکان‌ها و آثار تاریخی (خانه‌های تاریخی، و غیره)	۳۰
پنجم	ایجاد مسیرهای ویژه دوچرخه	۳۱

شکل ۲-۱۲ - نمودار اولویت‌بندی مسایل شهر از دیدگاه شهروندان شهر بندرعباس

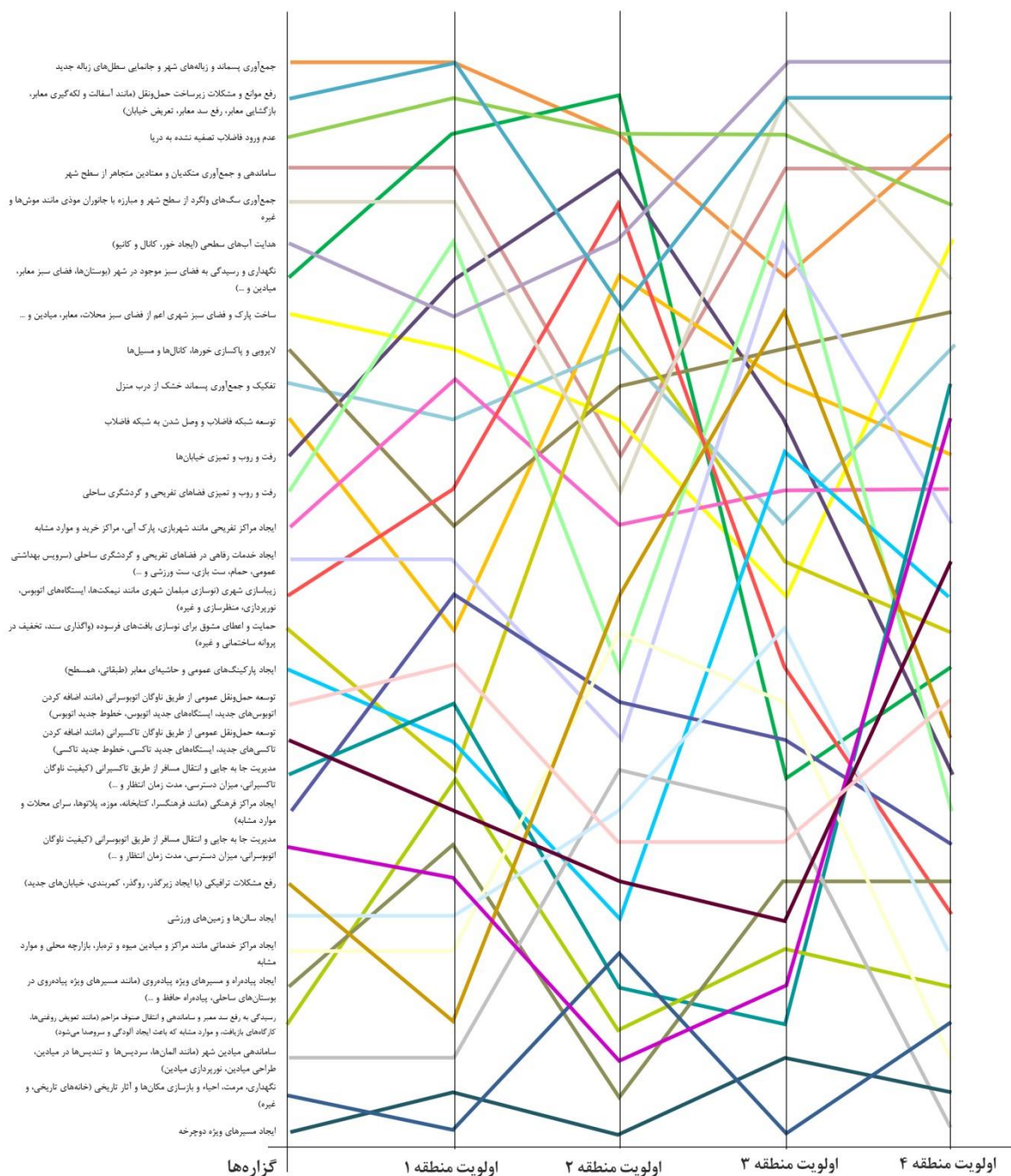
مأخذ: محاسبات مشاور، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۳ - مشکلات و معضلات از دیدگاه شهروندان بر اساس منطقه بندی شهر بندرعباس

مأخذ: مشاور طرح، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۴ وضعیت اولویت‌های شهرداری از دیدگاه شهروندان در مناطق مختلف شهرداری

۲-۱-۱-۲- تحلیل پرسشنامه شهروندان

در فرآیند تدوین برنامه راهبردی - عملیاتی شهر و شهرداری بندرعباس، پرسشنامه‌ای جامع و هدفمند طراحی شده است که در آن مجموعه‌ای از سؤالات کلیدی و راهبردی مطرح گردیده است. این سؤالات، با محوریت دیدگاه‌ها، نیازها و اولویت‌های شهروندان تنظیم شده‌اند تا بتوانند تصویری روشن و جامع از آینده مطلوب این شهر ارائه دهند. بخشی از این پرسشنامه که مربوط به اولویت‌های شهروندان در سطح مناطق بوده است، در بررسی وضع موجود شهر بندرعباس در همین گزارش آورده شده است. بخش‌هایی که مرتبط به چشم‌انداز آینده شهر بوده است، در این بند تحلیل شده است.

❖ شهروند به عنوان شهردار

در بخشی از پرسشنامه شهروندان، از آنها خواسته شده است که خود را به عنوان شهردار شهر تصور کرده و برنامه‌های پیشنهادی خود را تدوین کنند. به عبارت دیگر خواسته شده بود، به عنوان شهردار شهر پنج اولویت اصلی و مهم خود برای پیاده‌سازی در شهر را تدوین را کنند. با در نظر گرفتن پاسخ‌های شهروندان و بررسی میزان تکرار و هم‌پوشانی مفهومی نظرات ارائه شده، نتایج این پرسش در ۱۷ دسته‌بندی اصلی طبقه‌بندی گردیده است. این دسته‌بندی‌ها به منظور تحلیل دقیق‌تر و دستیابی به نتایج شفاف‌تر صورت گرفته و در تصویر زیر بر اساس میزان تکرار هر پاسخ به نمایش درآمده است. جدول ۲-۷ بیانگر دسته‌بندی و زیر مجموعه‌های پاسخ شهروندان به این موضوع می‌باشد.

در شکل ۲-۱۵ اندازه‌ی هر دایره بیانگر فراوانی یک پاسخ خاص در میان شهروندان است؛ بدین معنا که هرچه دایره‌ای بزرگ‌تر باشد، نشان‌دهنده تکرار بیشتر آن دیدگاه در میان شرکت‌کنندگان در نظرسنجی خواهد بود. این شیوه‌ی بصری‌سازی داده‌ها، امکان درک سریع‌تر، مقایسه‌ی دقیق‌تر و تحلیل جامع‌تر نظرات شهروندان را فراهم می‌آورد.

از ۱۷۴۰ پرسشنامه پر شده توسط شهروندان، ۱۴۵۰ به این سوال پاسخ داده‌اند که بصورت کلیدواژه و مفهومی دسته‌بندی شده و میزان اهمیت هر پاسخ بدست آمده است.

جدول ۲-۷ - دسته‌بندی و زیرمجموعه‌های سوال شهروند به عنوان شهردار

ردیف	دسته‌بندی	زیر مجموعه‌ها
۱	ایجاد سیل‌بند	مدیریت آب‌های سطحی
۲	زیباسازی و نماسازی در محلات	نورپردازی و ...

ردیف	دسته‌بندی	زیر مجموعه‌ها
۳	جمع‌آوری حیوانات موذی	موش، سگ
۴	بازآفرینی بافت‌های تاریخی و قدیمی	
۵	توسعه پارک‌ها و فضای سبز شهری	
۶	توسعه حمل و نقل شهری	BRT و مترو
۷	تمیزی و پاکیزگی شهر	زباله و پسماند
۸	ساماندهی دستفروشان	دستفروشان و ماهی فروشان
۹	رفع بزهکاری‌های اجتماعی	معتادین و متکدیان، قاچاق
۱۰	توسعه امکانات ورزشی و تفریحی	شهربازی، ساماندهی نوار ساحلی، پارک آبی
۱۱	بهبود عبور مرور شهری	تعریض معابر، آسفالت، پل هوایی، ترافیک، روگذر زیرگذر
۱۲	ساماندهی خورها و مشکلات فاضلاب	مسیل‌ها
۱۳	توسعه امکانات آموزشی، فرهنگی، درمانی	کتابخانه، مدرسه، بیمارستان
۱۴	ساماندهی بافت فرسوده	نوسازی، بهسازی
۱۵	ایجاد شهر هوشمند	
۱۶	ایجاد خطوط دوچرخه‌سواری	
۱۷	طراحی المان ساحلی	

مأخذ: مشاور طرح، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهر وندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۵ - میزان اهمیت پاسخ شهروندان به سوال شهروند به عنوان شهردار

بیشترین دغدغه‌های مردم مربوط به پاکیزگی شهر، زیباسازی و ناماسازی محلات و بهبود عبور و مرور شهری بوده است. همچنین فضای سبز و توسعه پارک‌ها و توسعه امکانات ورزشی و تفریحی مورد توجه زیادی قرار گرفته است. کمترین اشاره به ایجاد شهر هوشمند بوده که به این معنی است که این موضوع در اولویت پایین‌تری برای شهروندان قرار دارد.

❖ تغییرات آتی شهر بندرعباس

در بخش دیگری از پرسشنامه، از شهروندان در خصوص تغییرات آتی که بایستی در شهر صورت بگیرد پرسش شده است. یعنی دوست دارید در چند سال آینده چه تغییراتی در شهر بندرعباس ببینید؟

با درنظر گرفتن پاسخ‌های شهروندان و بررسی میزان تکرار و هم‌پوشانی مفهومی نظرات ارائه‌شده، نتایج این پرسش در ۱۲ دسته‌بندی اصلی طبقه‌بندی گردیده است. جدول ۲-۸ بیانگر دسته‌بندی و زیر مجموعه‌های پاسخ شهروندان به این موضوع می‌باشد. در شکل ۲-۱۶ اندازه‌ی هر دایره بیانگر فراوانی یک پاسخ خاص در میان شهروندان است؛ بدین معنا که هرچه دایره‌ای بزرگ‌تر باشد، نشان‌دهنده تکرار بیشتر آن دیدگاه در میان شرکت‌کنندگان در نظرسنجی خواهد بود. این شیوه‌ی بصری‌سازی داده‌ها، امکان درک سریع‌تر، مقایسه‌ی دقیق‌تر و تحلیل جامع‌تر نظرات شهروندان را فراهم می‌آورد.

از ۱۷۴۰ پرسشنامه پر شده توسط شهروندان به این سوال حدود ۱۲۰۰ نفر پاسخ داده‌اند که بصورت کلیدواژه و مفهومی دسته‌بندی شده است.

جدول ۲-۸ - دسته‌بندی و زیرمجموعه‌های سوال تغییرات آتی شهر بندرعباس

ردیف	دسته‌بندی	زیر مجموعه‌ها
۱	شهری مدرن با فناوری پیشرفته و هوشمند	شهر الکترونیک
۲	شهر زیبای ساحلی و پاک	جمع‌آوری زباله، نبود سطل زباله، بازیافت، پاکیزه، نورپردازی بهتر، آکواریوم ساحلی، المان‌های شهری
۳	شهری با امکانات بیشتر	پارک، بیمارستان، رفاهی، پارک آبی، شهرسازی
۴	شهر گردشگرپذیر	آثار تاریخی و توسعه گردشگری (امکانات توریستی و تفریحی)
۵	شهری با اقتصادی کارآمد	درآمد بیشتر، توسعه اقتصادی، جذب سرمایه‌گذار
۶	شهری با حمل و نقل روان	پل، روگذر و زیرگذر، توسعه حمل و نقل و تعریض معابر
۷	شهر تجاری	
۸	شهر فرهنگی	هنر پرور، جشنواره فرهنگی

۹	شهری بدون بافت فرسوده
۱۰	شهری با محیط زیست پایدار
۱۱	شهری سرسبز

مأخذ: مشاور طرح، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۶ - میزان اهمیت پاسخ شهروندان به سوال تغییرات آتی شهر بندرعباس

بیشترین تعداد تکرار مربوط به "شهری با اقتصاد کارآمد و درآمد بیشتر" است که نشان می‌دهد شهروندان اهمیت زیادی به تقویت اقتصاد و بهبود شرایط مالی شهر دارند. بعد از آن، "شهری زیبا و پاک" و "شهری با امکانات بیشتر" در اولویت‌های بعدی قرار دارند که به نیاز به نظافت، فضای سبز، و زیرساخت‌های رفاهی اشاره دارند. کمترین تعداد تکرار مربوط به "شهری با محیط زیست پایدار" است، که احتمالاً نشان‌دهنده نیاز به پویایی اجتماعی و اقتصادی بیشتر در سطح شهر است. در مجموع، توسعه اقتصادی، بهبود زیرساخت‌ها و افزایش کیفیت زندگی شهری از مهم‌ترین دغدغه‌های شهروندان بندرعباس

در آینده نزدیک به شمار می‌آید.

❖ مهمترین تصویر ذهنی از شهر بندرعباس

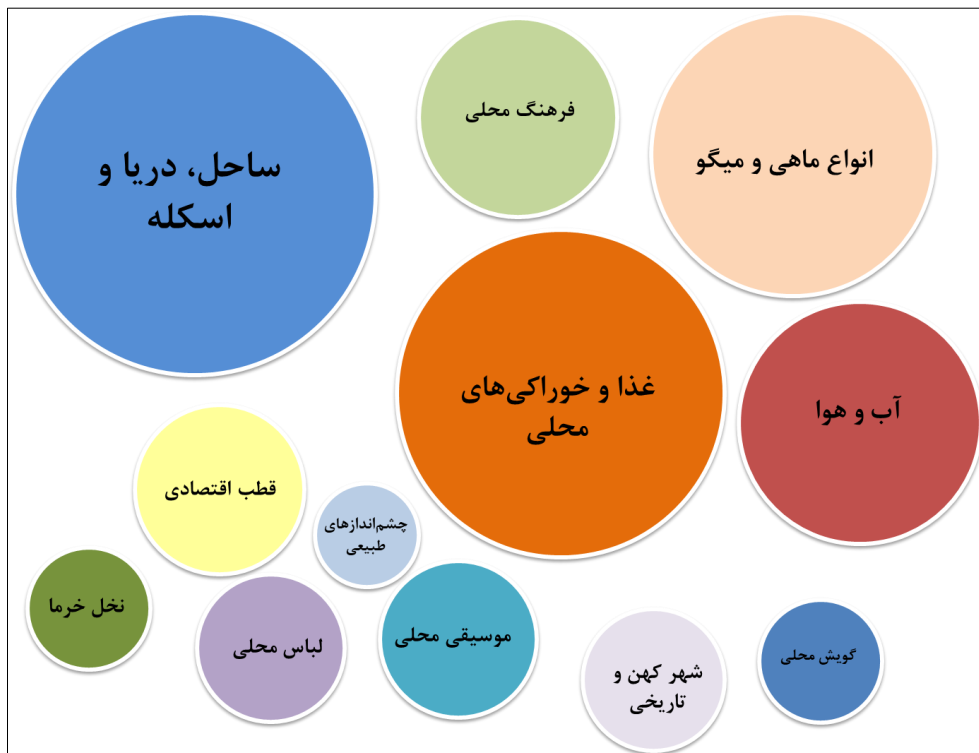
در سوالی از شهروندان در خصوص اولین و مهمترین تصویر ذهنی‌شان از شهر بندرعباس پرسش شده بود؟ با در نظر گرفتن پاسخ‌های شهروندان و بررسی میزان تکرار و هم‌پوشانی مفهومی نظرات ارائه شده، نتایج این پرسش در ۱۲ دسته‌بندی اصلی طبقه‌بندی گردیده است. از ۱۷۴۰ پرسشنامه پر شده توسط شهروندان به این سوال حدود ۱۱۸۰ نفر پاسخ داده‌اند که به صورت کلیدواژه و مفهومی دسته‌بندی شده است.

جدول ۹-۲ - دسته‌بندی و زیرمجموعه‌های سوال تصویر ذهنی (نکات مثبت) شهر بندرعباس

ردیف	دسته‌بندی	زیرمجموعه‌ها
۱	ساحل، دریا و اسکله	قایق و لنج
۲	غذاهای محلی	میوه (لیمو، کنار، خرما و رطب)، نان دستی (توموش)، مهی‌اوه و سوراغ
۳	انواع ماهی و میگو	بازار ماهی فروشان
۴	لباس محلی	
۵	موسیقی محلی	
۶	شهری کهن و تاریخی	معبد هندوها و...
۷	آب و هوا	مرطوب، شرجی و گرما
۸	گویش محلی	زبان شیرین محلی
۹	فرهنگ محلی	مردم خونگرم، مهمان‌پذیر
۱۰	نخل خرما	
۱۱	قطب اقتصادی	شهری ثروتمند با مردمان فقیر، قطب ثروت و صنعت
۱۲	چشم اندازهای طبیعی	طلوع و غروب خورشید

مأخذ: مشاور طرح، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۷ - مهمترین تصویر ذهنی (نکات مثبت) از شهر بندرعباس

ساحل، دریا و اسکله بیشترین تعداد تکرار را داشته‌اند، که نشان‌دهنده اهمیت منطقه ساحلی و ویژگی دریایی بندرعباس است. غذا و خوراکی‌های محلی و انواع ماهی و میگو در مرتبه‌های بعدی قرار دارند که گویای فرهنگ غذایی و شیلات این شهر است. شهر کهن و تاریخی، گویش محلی، نخل خرما و چشم‌اندازهای طبیعی در رده‌های بعدی قرار دارند، که نشان‌دهنده ارتباط مردم با هویت فرهنگی و سنت‌های محلی است. آب و هوا و فرهنگ محلی با تعداد تکرار متوسط به وضوح در ذهن شهروندان برجسته است.

نکته مهم این است که در این پرسش فقط نکات مثبت بندرعباس مورد توجه شهروندان قرار نگرفته است. بلکه برخی از شهروندان به نکات منفی از شهر به عنوان تصویر ذهنی‌شان اشاره نمودند که از آن جمله می‌تواند به فاضلاب‌ها، بوی بد و نامطبوع خورها و دریا در بعضی نقاط شهر، وجود اتباع خارجی (افغان‌ها)، فقر و محرومیت و همچنین وجود بزهکاری اجتماعی در شهر اشاره داشت.

جدول ۱۰-۲ - دسته‌بندی و زیرمجموعه‌های سوال تصویر ذهنی (نکات منفی) شهر بندرعباس

ردیف	دسته‌بندی	زیر مجموعه‌ها
۱	فاضلاب، بوی بد و نامطبوع خورها و دریاها	
۲	وجود اتباع خارجی	افغان‌ها
۳	فقر و محرومیت	
۴	بزهکاری اجتماعی	معتادین و متکدیان، قاچاق
۵	بافت فرسوده	
۶	وجود زباله و پسماند	کمبود سطل زباله
۷	کمبود فضای سبز	
۸	ترافیک	
۹	حیوانات موذی	سگ و موش
۱۰	بیکاری جوانان	

مأخذ: مشاور طرح، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پرسشنامه شهروندان، ۱۴۰۳

شکل ۱۸-۲ - مهمترین تصویر ذهنی (نکات منفی) از شهر بندرعباس

یکی از مهم‌ترین نکات منفی که در تصویر ذهنی شهروندان از بندرعباس برجسته شده است، مشکلات مربوط به فاضلاب، بوی بد و نامطبوع خورها است که بیشترین تعداد تکرار را در میان پاسخ‌ها داشته است. این مسئله نه تنها بر کیفیت زندگی شهروندان و بهداشت عمومی تأثیر منفی گذاشته، بلکه چهره شهری و جذابیت گردشگری بندرعباس را نیز تحت الشعاع قرار داده است. در مرتبه بعد کمبود فضای سبز، وجود زباله و پسماند در شهر، فقر و محرومیت و وجود بافت فرسوده از دیگر مواردی بوده که شهروندان نسبت به آن ابراز نگرانی کرده‌اند. این مشکلات، علاوه بر تأثیرات اجتماعی، باعث ایجاد ناامنی، کاهش کیفیت زندگی و شکل‌گیری چهره‌ای نازیبا از شهر شده است. در نهایت، اتباع خارجی و وجود حیوانات مودی نیز از دیگر موضوعاتی است که شهروندان به آن اشاره کرده‌اند، به‌ویژه از نظر تأثیر آن‌ها بر فرصت‌های شغلی، بافت اجتماعی و برخی مشکلات فرهنگی و اقتصادی.